

โรงพยาบาลทุ่งสง		หน้า 1/8
ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ : SP-PED-005	☒ ควบคุม	ฉบับที่ :
เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน		วันที่ : 23 เม.ย. 2563
หน่วยงาน : PCT กุมารเวชกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : องค์กรแพทย์, OPD, ER, IPD	
ผู้จัดทำ : (ประธานทีมกุมารเวชกรรม)	ผู้อนุมัติ : (ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุ่งสง)	

1. วัตถุประสงค์

ระเบียบปฏิบัตินี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการวินิจฉัย ประเมินความรุนแรงของภาวะขาดน้ำ และการดูแลรักษาผู้ป่วย

2. ขอบเขต

องค์กรแพทย์ งานผู้ป่วยนอก ห้องฉุกเฉิน หอผู้ป่วยในกุมารเวชกรรม ตึกพิเศษ

3. ผู้รับผิดชอบ

1. แพทย์

- 1.1 มีหน้าที่ในการวินิจฉัย ประเมินความรุนแรงของภาวะขาดน้ำ และให้การดูแลรักษาอย่างเหมาะสม
- 1.2 ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ผู้ป่วยและญาติ แจกแผ่นพับ และแนะนำอาการที่สำคัญที่ต้องมาโรงพยาบาล.

2. พยาบาล มีหน้าที่

- 2.1 ประเมินความรุนแรงของภาวะขาดน้ำในผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันเบื้องต้นขณะรอพบแพทย์ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- 2.2 ให้การรักษาเบื้องต้นตามแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน
- 2.3 รายงานแพทย์เพื่อวางแผนการปรับเปลี่ยนการรักษาในกรณีที่พบอาการผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงในเวลาที่เหมาะสม เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย.

4. นิยามศัพท์

โรคอุจจาระร่วง หมายถึง ภาวะที่มีการถ่ายอุจจาระเหลวจำนวนมากกว่า 3 ครั้งต่อวัน หรือ ถ่ายมีมูกปนเลือดอย่างน้อย 1 ครั้ง หรือถ่ายเป็นน้ำจำนวนมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปใน 1 วัน.

อาการทางคลินิก

โรงพยาบาลทุ่งสง	2/24	หน้า ๒/๘
ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ : SP-PED-๐๐๕	☒ ควบคุม	ฉบับที่ : B
เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน	วันที่ : 23 ต.ค. 20๒3	

๔. นิยามศัพท์

โรคอุจจาระร่วง หมายถึง ภาวะที่มีการถ่ายอุจจาระเหลวจำนวนมากกว่า ๓ ครั้งต่อวัน หรือ ถ่ายมีมูกปนเลือดอย่างน้อย ๑ ครั้ง หรือถ่ายเป็นน้ำจำนวนมากกว่า ๑ ครั้งขึ้นไปใน ๑ วัน.

อาการทางคลินิก

อาการและอาการแสดงของโรคอุจจาระร่วงมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก เรื่องแนวทางการประเมินอาการและอาการแสดงทางคลินิกตามมาตรฐานของกระทรวง และสามารถนำมาประเมินระดับความรุนแรงของภาวะขาดน้ำได้ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนแนวทางการดูแลรักษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะภาวะการขาดน้ำรุนแรงมากหากไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ และทันเวลา อาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้

๕. วิธีปฏิบัติ

- ให้มีการประเมินระดับความรุนแรงของภาวะขาดน้ำตามมาตรฐานเบื้องต้นขณะรพพบแพทย์
- ให้การดูแลรักษาตามแนวทางการดูแลโรคอุจจาระร่วง

๖. เกณฑ์ชี้วัด

๑. อัตราการADMIT ลดลง ๒๐%
๒. อัตราการกลับมาตรวจรักษาซ้ำใน ๗๒ ชั่วโมง < ๒%
๓. อัตราการกลับมาตรวจรักษาซ้ำภายใน ๒๘ วัน < ๒%
๔. จำนวนผู้ป่วยเสียชีวิตจากภาวะขาดน้ำรุนแรงเป็น ๐

๗. ภาคผนวก

- แบบบันทึกการตรวจรักษาผู้ป่วยเด็กโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน
- แนวทางการประเมินอาการและอาการแสดงทางคลินิก
- แนวทางการดูแลรักษาโรคอุจจาระร่วงของที่กุมารเวชกรรมโรงพยาบาลทุ่งสง
- แผ่นพับการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

โรงพยาบาลทุ่งสง ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ : SP-PED-๐๐๕	☒ ควบคุม	หน้า ๓/ ๘ ฉบับที่ : B วันที่ : 23 มิ.ย. 2565
เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน		

แบบบันทึกการตรวจรักษาผู้ป่วยเด็กโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน

ชื่อ-สกุล..... อายุ..... ปี..... เดือน AN..... HN..... ตึก.....

*BP.....mmHg
 (CAPILLARY refill)
 *P...../min
 *RP...../min
 *T.....C

อาการสำคัญ *ถ่ายเหลว..... วัน ความถี่..... ครั้ง/วัน ปริมาณ.....

* ลักษณะอุจจาระ เหนียว น้ำใส น้ำขุ่น

ปนเลือด(ลักษณะ.....)

* ไข้ มี..... วัน ไม่มี

* อ่อนเพลีย มี..... วัน ความถี่..... ครั้ง/วัน ลักษณะ..... ไม่มี

* ปวดท้อง มี..... บริเวณที่ปวด..... ลักษณะ..... ไม่มี

* ปัสสาวะความถี่..... ครั้ง ลักษณะ..... VOIDครั้งสุดท้าย.....

ลักษณะ.....

ยาที่ใช้ประจำ.....

ประวัติแพ้ยา ไม่มี มี ชื่อยาที่ได้รับ.....

ตรวจร่างกาย ใช้แนวทางประเมินอาการและอาการแสดงทางคลินิก (ตารางอยู่ด้านหลัง)

ผลการประเมินความรุนแรงของภาวะขาดน้ำ น้อย(3-5%) ปานกลาง(6-9%) มาก >10%(SEVERE)

แนวทางการดูแลรักษาเบื้องต้น ใช้แนวทางการดูแลรักษาโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันตามระดับความรุนแรง

ให้ความรู้เรื่องโรค, การดูแลเบื้องต้น, การดูแลต่อกรณีกลับบ้าน/แจ้งคนเล่นหับ

ผลการให้การรักษเบื้องต้น ดีขึ้น ไม่ดีขึ้น

กินORS ได้ (ตามแนวทางดูแล)

ถ่ายน้อยลง (ถ่ายอุจจาระ < 1 ครั้ง / 2 ชั่วโมง)

ปัสสาวะออกดีขึ้น

↓

ส่งพบแพทย์

กินORS ไม่ได้ อาเจียนทุกครั้งที่ยากิน

ถ่ายถี่ขึ้น/อุจจาระมีเลือดปน (> 1 ครั้ง/2 ชั่วโมง)

ปัสสาวะออกน้อย/ไม่ออกเลย

ซึมลง

↓

ส่งพบแพทย์รีบรายงานแพทย์กรณีอาการผู้ป่วยแย่ลง

สรุปผล

กลับบ้าน ไม่นึก นัดติดตาม ณ วันที่.....
 Admitted Ward..... สาเหตุที่ Admit ไม่ทุเลา เดินทางลำบาก ญาติกังวล
 Refer.....
 ไม่สนใจรักษา เนื่องจาก.....

โรงพยาบาลทุ่งสง	หน้า ๔ / ๘
ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ : SP-PED-๐๐๕	☒ ควบคุม
เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน	ฉบับที่ : B วันที่ : 23 เม.ย. 2563

ชีพจร(ครั้ง/นาที)

- อัตราการเต้นของชีพจรไม่ดัดขึ้นกับอายุ ดังนี้
อายุ	อัตราการเต้น
2-12 เดือน	< 160 ครั้ง/นาที
1-2 ปี	< 120 ครั้ง/นาที
2-8 ปี	< 110 ครั้ง/นาที
- ประเมินลักษณะการเต้นของชีพจรเป็นความแรง 4 ลักษณะ
1. FULL	= แรงสม่ำเสมอ
2. MODERATE	= แรงแต่เร็ว
3. RAPID	= เบาเร็ว
4. NO PALPABLE	= จับไม่ได้

อุณหภูมิ

ตารางการมีไข้	
T 37.6-38.3 °C	ใช้ต่ำๆ
T 38.4-39.0 °C	ใช้ปานกลาง
T 39.1-40.0 °C	ใช้สูง
T >40.0 °C	ใช้สูง

(ตารางที่ 1) แนวทางการประเมินอาการและอาการแสดงทางคลินิก

ความรุนแรง	น้อย (3-5%)	ปานกลาง (6-9%)	มาก >10%
ชีพจร	ปกติ	เร็ว	เร็วเบา
ความดันเลือด	ปกติ	ปกติ หรือต่ำลง > 10 มม.ปรอท	ต่ำหน้ามีค PULSE PRESSURE < 20 มม.ปรอท
พฤติกรรม	ปกติ	กระสับกระส่าย	กระวนกระวายถึงซึมมาก
กระหายน้ำ	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก
เยื่อปาก	ปกติ	แห้ง	แห้งจนเหี่ยว
น้ำตา	มีน้ำตา	ลดลง	ไม่มีน้ำตา ตาลึกโหล
กระหม่อมหน้า	ปกติ	บวมเล็กน้อย	บวมมาก
ความยืดหยุ่นของผิวหนัง	ยังคงอยู่	ตึงเล็กน้อยไม่คืนกลับ ในช่วง 2 วินาที	จับแล้วยั้งตั้งอยู่นานเกิน >4 วินาที
Urine specific gravity	> 1.020	> 1.020 ปัสสาวะออกน้อยลง <1มล./100Kcal/ชั่วโมง	ปัสสาวะออกน้อยมาก 0.5มล./100 Kcal/ชั่วโมงหรือปัสสาวะไม่ออก
Capillary refill	< 2วินาที	2-3 วินาที	3-4 วินาที